

GALLERY

Vsebina:

Stana Vinšek: Mladoletje	121
Zora Rebula: V srcu Afrike	122
Zdenka Jerman: Tempo, prodajalec rib	127
Gustav Strniša: Modri reki	129
Stana Vinšek: Ščinkavec	130
Neža Maurer: Pomladno kolo	130
Stana Vinšek: Laoška pravljica	131
Spomin in pozabljenost	132
P. V.: Velikani v rastlinskem svetu	133
D. Kralj: Oko, ki je rešilo ladjo	134
P. V.: Zgodovina bicikla	135
Bojan Pavletič: Šport za zeleno mizo	136
Ludovika Kalan: Pogovor	137
Vlado Firm: Oj, ti rega	138
Gustav Strniša: Zimzelen	139
Mladina piše in riše	142
Zapojmo: S. Vinšek — Mlada pomlad, (Fr. Luževič) Kolo	144

Mladoletje

Na vejici veseli
so ptički zažgoleli:
»Prebudi brž se, cvetje,
pozdravi mladoletje!«

In cvetje res se zgane,
oči zaspane mane
in listke vse razteza,
zeleno travo dreza.

In glej! Koj, ko to čuje,
skrivnostni sok zapljuje
skoz korenike vele
in veje omrtvele.

Ko vetrček zaveje
zazelenijo veje
in za bodočo žetev
vsa pomladanska setev.

Šumijo trepetlike,
brstijo vse mladike,
zavriskal kot pijanček
pod nebom je škrjanček.

Kos in sinice mlade
oživljajo livade,
že lastovka spreleta
in gnezdece si spleta.

Spet v jasno se obzorje
svetlika sinje môrje
in gmajna nam razgrinja
povsod grmičke brinja.

Ko sonce z vso dobroto
obseva to lepoto
in srca so vesela —
je res pomlad prispela!

ŽANOVA MATI NAJDE SINA

V tesni kočici med nasadi čajevca je zamorka Margit pravkar vstala in se ozrla skozi okno. Bele potke med rumenimi ploskvami cvetočega čaja so žarele v soncu, a Margit je pogled nanje zamrazil: nikoli več ne bodo tekale po njih krepke in zdrave Žanove nožice. Margit si je obrisala solze v predpasnik, preden je odšla na delo, prestrezat kavčukov sok, ki se cedi iz narezanih debel.

Tedaj so med slamatimi kočami črnskih delavcev zalajali psi. Na stezi se je prikazal pismoša, ki je enkrat tedensko prinašal pošto z misijonske postaje: Glasno je klical debelo Margit. Da, prav zanjo je bilo pismo. Misijonarji so jo bili naučili brati in trepetaje je odprla ovojnico in slovkovala neverjetno pismo. Žan je bil živ!

Draga moja mati!

Ne bodite hudi, da sem vam prizadejal toliko žalosti. Takrat, ko so Pjera odnesle divje zveri, je namreč mene ugrabil neki Arabec. Ta me je odpeljal na sever do Atlantskega oceana v mesto Rabadan. Tam sem mu ušel in neki bogat šejk me je vzel v službo, da sem skrbel za njegove živali in njegov vrt. Ker je videl, da

rad berem, mi je dal učitelja, ta pa je šejka pregovoril, naj me da študirat.

Mati, vem, da bi bili vi tega veseli, a jaz ne morem živeti tako daleč od vas. Prosil sem šejka, da bi me pustil za nekaj časa domov, a ni dovolil; hotel je, da pridete vi k meni, dal bi vam službo v palači. Poslal vam bo denar in prosim, prosim, mati, pridite, na severu se vam bo bolje godilo. Gorko vas objamem in prosim, pridite čimprej, ker bom samo ob vas lahko študiral in postal izobražen kot moj oče.

Vaš ljubeči Žan

Margit se ni utegnila niti razjokati od veselja, ko je poštar ponovno prišel mimo okna. Pozabil ji je dati tudi veliko zapečateno pismo. Zamorki so se tresle roke, nič dobrega ni pričakovala. V pismu pa je stalo tole:

Cenjena gospa!

Vaš sin mi je povedal, da ste črnka. Ne zamerite, če povem, da me je to prizadelo. Fant mi je namreč všeč in mislil sem ga posinoviti, prepričan, da je belec. Iz pogovora s fantom sem tudi spoznal, da je ni cene, za katero bi deček zatajil vas in svojo zamorsko kri. Razumeli boste, da jaz pred svojimi podaniki ne morem priznati, da fant ni ne Arabec ne belec. Medtem pa se mi je dečko toliko

priljubil in tako ga hvalijo tudi drugi, da ga mislim vseeno posinoviti, toda pod enim pogojem: samo vi ga lahko prepričate, naj vas ne kliče za mater. Pod tem pogojem lahko pridete v Rabadan in postanete dečkova strežnica.

Sejk Daridan

Margit je prebledela. Ves njen ponos se je uprl v njej. Toda po treh dneh razmišljanja se je odločila, da bo le sprejela kruti pogoj. Sama bo poskusila pregovoriti Žana, naj v svoje in njeno dobro imenuje njo samo Margit. Prišel bo čas, ko bo lahko, če bo študirani in bogat, še veliko napravil za svojo deželo in za zatirani črnski rod.

PJEROVO ČUDNO PREBUJENJE

Koliko časa je bil Pjer v nezavesti? Mesec, dva, tri? Ko se je prebudil, je zagledal pod oknom neznano pokrajino. Tik pod njim se je širilo prostrano jezero, na njegovih bregovih so se sončili krokodili. Sredi jezera so vreščali stoječ na visokih rdečkastih nogah, velikanski beli ptiči. Bregovi so bili ena sama pisana trata čudovitih orhidej. Zadaš so v polkrogu kot orjaške zelene pošasti stala mogočna debela, katerih krošnje so bile odete v modrikaste, rožnate in rumene cvetove.

Pjer bi bil mislil, da je že umrl in da je na drugem svetu, ko bi ne stali ob njem Uti Uti, Livingstone in Uma-Uma. Kam so ga bili prenesli?

Livingston se je zasmel Pjerovemu začudenju:

»Pjer, tam smo kot prej. Deževna doba se je pravkar končala in vode še niso upadle. Pač pa se je zaradi tolikih nalivov in nato hude vročine vsa narava bujno razrasla in se ode la v tropsko cvetje. To, kar vidiš, je tropski pragozd, ko je minila deževna doba.« Uma-Uma pa je pripomnil: »Škoda, fant ne iti ven, bitu nevaren lahko pičiti kačo.«

Da, razen Ume-Ume, ki je bil utrujen, ni smel nihče ven, to je bil čas golazni vseh vrst in smrtnih nevarnosti.

Pjer je zvedel, da po travi res rastejo orhideje, ki bi stale v Evropi stotisoče. Tisti modri cvetovi pa so mimoze. Ob dotiku takoj zapro cvetne čaše. Rdeče cvetove pa ima drevo talikot. Iz lubja tega drevesa je izdeloval učenjak papir za svoje razprave. Pjer je bil navdušen. Tudi on bi rad postal raziskovalec. Uma-Uma naj ga uči zdravilstva, saj mu je bil rešil življenje z domačimi zdravili.

»In jaz, Pjer, te naučim vohati, poslušati in opazovati ostro kot živali,« je vzkliknila Uti-Uti.

Pjer je bil navdušen.

»Pomagal vam bom raziskovati, učenjak, nato pa bova skupaj odšla iz pragozda. In Uti-Uti z dedom seveda z nama!«

Livingstone se je zresnil:

»Norček! Ali veš, koliko je star Uma-Uma? Čez devetdeset let! Jaz, dragi moj, pa jih imam na grbi osemdeset! Z nama si boš bolj malo pomagal. Nekoč, fantič moj, sem res mislil na pot iz pragozdov, sedaj pa

se mi je to preprosto življenje tako prikupilo, da mislim umreti kar tukaj. Da, da, resno mislim. Zato bosta poskušala zapustiti pragozd, vidva sama, ti in Uti-Uti. Brez deklice, ki pozna nevarnosti džungle, je bolje, da se nikoli ne podaš na pot.»

Pjer je postal zamišljen. Slutil je, da mu učenjak marsikaj taji. Čemu se je tako čudil, ko je prvič zagle-

ČEZ DESET LET

Naša zgodba je še tako dolga in usoda je namenila Pjeru in Žanu še toliko prilog, da moramo preskočiti celih deset let, če hočemo zvedeti, kako se bosta njuni zgodbi končali. Poglejmo kako je z njima.

Pjer sedi na jasi ob jezeru. Trdo življenje sredi pragozda ga je tako utrdilo, da je postal krepak mladenič, zagorel od tropskega sonca kot kak črnc. Uti-Uti pa se je razvila v lepo, visoko mladenko. In oba starca? Učenjak je kljub skrbni zamorčevi negi na lepem začel hirati in nekega dne nanagloma umrl. Uma-Uma pa je čakal več ko sto let. Njegov obraz je bil že razoran ko zemljevid, v telo pa je bil izsušen in grčav kot polenovka, a zdelo se je, ko da ne misli nikoli umreti. Lepega dne pa je le s težavo vstal in na jasi zakuril velik ogenj. Ko je Uti-Uti to videla, je bridko zajokala. Pjer se je začudil, ko je zagledal, da je Uma-Uma začel slabotno plesati okrog ognja in se nevarno bližati plamenom. Skočil je k njemu, a Uti-Uti ga je zvelkla nazaj.

»Pusti ga, da odpleše svoj smrtni ples. Bojevniki in poglavarji mojega plemena morajo, kadar začutijo, da niso več za delo, sami napraviti konec svojemu nekoristnemu življenju.« In skrila je obraz v dlani, da ni videla deda, kako je stopil v plamene. Ogenj je vzplapolal in se po-

dal Pjera? Ali ni tedaj rekel, češ da je pragozd stotine kilometrov daleč neprehojen?! Morda se Livingstone sploh nikoli ni mislil vrniti! Skoraj gotovo bo torej za vedno obsojen ostati tukaj.

Vsa lepota tropskega pragozda ga ni mogla potolažiti, ko je pomislil, da nikoli več ne bo videl drugih ljudi kot prebivalce pragozdne jase.

legel, ostanke junaškega starca pa sta zakopala kar na pogorišču.

Tako sta ostala Pjer in Uti-Uti čisto sama. Po značaju se nista kdove kako ujemala in sta se dostikrat prepirala. Deklica je bila precej gospodovalne narave, zraven pa norčljiva. Pjer, ki je bil občutljiv, ni prenašal norčevanja in ni trpel, da bi deklica hotela zmeraj več vedeti kot on. Precej sta morala potpeti drug z drugim. Poleg tega si je bila deklica uredila svojo kočo na drevesu na moč udobno in snažno in je zmeraj godrnjala, kako nemaren in nereden je Pjer, ki si svoje kočice res ni kdove kako krasil in pospravljaj; najraje je namreč kaj pisaril in raziskoval razne rastline in žuželke, ne meneč se za nered.

Vsaki sedmi dan, ko je bila nedelja, pa sta pustila vsak svoje delo in se ves dan pogovarjala. Deklica je vedela toliko o življenju svojih prednikov in o skrivnostih pragozda. Pjer pa je pripovedoval o življenju onkraj džungle in v velikih mestih.

Najraje sta pa sedela ob starem zemljevidu, ki ga je bil Pjer našel med učenjakovimi zapiski. Predstavljaj je pragozdno področje, na katerem so živeli. Na vse načine sta ugibala in si razbijala glavo, kako bi prišla do ljudi.

Zemljevid (glej 1. sliko) je prikazoval takle položaj: Najbližje člo-

veške naselbine so na jugu ob Velikem jezeru. Toda od tistega jezera ju ločijo neprehojni pragozdovi, med katerimi so posejana gorovja. Preostanejo jima še reke. Te so tri. Reka na skrajni levi ima celo vedno zvezo z njunim jezerom na jasi. A ta reka zavije nato v čisto drugo smer. Potem je še reka na skrajni desni, toda od nje ju loči nekaj sto kilometrov džungle in še gorovje.

Ostane torej samo reka na sredi. Pjer je zarisal njuno bodočo pot: od jezera si izkrčita pot do gorovja, onkraj hribov pa je reka, po kateri prideta naravnost v Veliko reko.

Toda pozneje je Pjer našel med zapiski Livingstoneve pripombe k zemljevidu. Te so razbile vse njune upe.

Srednja reka je sicer plovna, a pred izlivom so brzice in slapovi in dohod do velike reke zato ni mogoč. Pa tudi Velika reka ni plovna za manjše čolne, ker na tistem odseku teče skozi globok usek, poln vrtin cev. Od jase do izvira te rečice ni mogoče, ker je vmes 70 km pragozda. Če bi hotel izkrčiti tisti odsek, bi potreboval kakih štirideset let.

In vendar sta bila oba prepričana, da je učenjak moral poznati kako pot odtod, saj se je prvotno namenil vrniti med ljudi. A naj sta še tako obračala zemljevid ali pa brskala po kočah, nikjer nista našla

ničesar. Livingstone je tako nenadoma umrl, da jima ni ničesar povedal.

Pjer se je naenkrat spomnil, da mu je Livingstone nekoč dejal:

»Čez deset let bosta šla odtod.« Pjer se mu je bil takrat smejal, zdaj pa je pomislil: zakaj ravno čez deset let? Uti-Uti mu je nehote pomagala razkriti resnico, ko je lepega dne rekla:

»Vsako deseto leto pridejo gnezdit na vrh najinih dreves aveloti, zelo čudni črno beli ptiči. Ti jih še nisi videl.«

»Deseto leto?« je vzdihnil Pjer. »Povej mi kaj o tem!«

Uti-Uti je povedala:

»Livingston se je jezil, ptiči so namreč zmeraj razkljuvali streho, ker je pokrita z dišečimi vlakni, iz katerih te ptice delajo gnezda. Komaj prilete aveloti nad jezero, že zavohajo ta duh in se spuste nad kočice. Tako bova letos morala znova splesti streho.« Pjer ni več poslušal. Deset let! Morda bi prišel pravi zemljevid na dan, lko bi ptiči razkljuvali streho? Ko je podrl streho, je izza tramovja padel zavojček. Hlastnila sta po njem. Zviti Livingston ni maral, da bi hodila na pot še kot otroka, zato si je zagotovil, da bosta

zvedela šele čez deset let, ko bodo prileteli aveloti!

V zavojčku je bil zemljevid s temi pripombami:

POT IZ PRAGOZDA JE MOŽNA LE OB KONCU DEŽEVNE DOBE. VODE NARASTEJO IN PREPREŽEJO DŽUNGLO Z MOCVIRJI. TAKRAT LAHKO ODIDETA S COLNOM PO TUKAJ ZARISANI POTI:

1. To je naše jezerce, odtod veslajta do reke na zahodu.
2. Nekaj časa se peljita navzdol po reki!
3. Nato obrnita preko močvirja v srednjo reko.
4. Po tej reki smeta samo do tam, ko se razcepi v dva rokava.
5. Tam zapustita reko in zavijta preko močvirij. Ves čas pojdita proti vzhodu!
- 6-7. To so močvirja. Glejta, da bosta imela gorovje vedno na jugu!
8. Prekoračita reko in od ljudi ob jezeru vaju loči le še 100 km pragozda.

Sedaj pa pazita! Ob koncu deževne dobe piha vedno močan veter od jugozahoda proti severovzhodu. Ta vama bo pomagal na odseku 8-9. Pragozd morata namreč zažgati. Nastal bo pošasten požar, ki bo divjal, dokler ga ne ustavi jezero. Vidva pa bosta po pogorišču prišla peš do jezera.

TODA PAZITA: CE BOSTA SLA OD DOMA PREZGODAJ, NE BO PIHAL VZHODNIK IN POŽAR BI MOGEL ZADIVJATI V NASPROTNO SMER, PROTI VAMA. CE PA ODIDETA PREPOZNO, BI VODE ŽE LAHKO ZACELE UPADATI. MOCVIRJA BI IZGINILA, IZ TAL PA BI ZACELA LESTI STRUPENA GOLAZEN. BILA BI IZGUBLJENA.

Pjer in Uti-Uti sta se spogledala. Čakala ju je nevarna in dolga enomesečna pot skozi tisočere nevarnosti. Toda onadva bosta vseeno tvegala. Ko bi samo slutila, kaj vse ju čaka in kako se bo končala njuna pot, bi bila raje ostala v pragozdu. (Dalje)

Priredila: ZDENKA JERMAN

Ilustr.: ALBIN ROGELJ

TEMPO, PRODAJALEC RIB

(JAPONSKA PRIPOVEDKA)

V neki vasi sta živela mož in žena. Žena je bila pametna, mož pa ni bil ravno bister. Žena je od zore do mraka trdo delala, medtem ko je mož ves dan postopal.

Nekoč je dejala žena možu:

»Poslušaj, Tempo, dobro bi bilo, če bi se lotil kakšnega dela.«

»Seveda, zakaj pa ne,« se je strinjał Tempo. »Le da ne vem, kaj naj počnem: preveč raznovrstnega dela je na svetu.«

»Začni prodajati ribe,« je rekla žena. »Nalovila bom piškurje, ti jih boš pa prodajal.«

»Le kdo bi pri nas kupil ribe?« se je začulil Tempo. »Kdor hoče, jih gre sam lovit. V reki je dovolj piškurjev za vso vas.«

»Pojdi tja, kjer ni niti reke niti jezera,« je rekla žena. »Tam jih bodo hitro pokupili.«

Rečeno — storjeno. Žena je nalovila dve košari piškurjev, ju pritrčila na drog in dejala:

»Pojdi, ampak pomni: ne hodi tja, kjer so jezera in reke. Tam je že tako preveč rib.«

Tempo si je zadel drog čez desno ramo in se odpravil na pot.

Opoldne je prišel v neko vas. Gleda, gleda — a lej, nedaleč stran je tekla reka. Tempo se je vrnil in šel v drugo smer.

Kmalu je zagledal veliko mesto in vprašal mimoidočega:

»Povejte mi, cenjeni in spoštovani gospod, ali je v vašem mestu jezero ali reka?«

»Naše mesto stoji ob prelepem jezeru,« je ponosno odvrnil mimoido-

či. »To je najboljšje jezero v vsej Japonski.«

»Kakšna smola!« je jezno pomislil Tempo. Udaril se je po kolenih, se spoštljivo priklonil mimoidočemu in znova vprašal:

»Ali mi lahko spoštovani gospod pokaže kraj, kjer ni niti jezer niti rek?«

»Prav rad, prav rad, cenjeni gospod,« je ravno tako spoštljivo odgovoril mimoidoči. »Če boste šli po tej poti dva rija, boste naleteli na kraj, kjer ni nobene vode.«

Tempo se je zahvalil mimoidočemu in veselo krenil po poti. Ko je prehodil dva rija, je bil v gorah. Tu res ni bilo niti rek niti jezer. Zadovoljni Tempo je hodil po gorskih stezicah in glasno kričal:

»Ribe, sveže ribe!«

A kriki niso prav nič zalegli. Nihče ni kupil piškurjev pri njem, ker v teh gorah še nikoli ni bilo prebivalcev.

Tempo se je vrnil domov šele zvečer. Ko je žena slišala, kje je prodajal piškurje, je rekla:

»Ribe je treba nesti tja, kjer so ljudje. Čim več je ljudi, tem več rib boš prodal.«

Naslednje jutro je Tempo ponovno pritrčil košari na drog in se odpravil v sosednje mesto. Hodil je po ulicah, a se ni nikjer ustavil. Zdelo se mu je, da ni nikjer dovolj ljudi. Tedaj je zagledal v neki stranski ulici veliko gnečo. V ulici je namreč gorela hiša in ljudje so skušali pogasiti ogenj.

»Ribe! Sveže ribe!« je radostno zaklical Tempo in planil v ulico. Ko

si je krčil pot v najgostejšo množico, kjer so ljudje z vedri polivali ogenj, se je zadeval s svojimi košarami obnje.

»Kaj hoče ta človek?« so se razjezili ljudje. »Samo zadržuje nas pri gašenju požara!«

Nekdo je prijel Tempa za pas in ga tako krepko brcnil, da je ubogi prodajalec zletel iz ulice.

Ko se je vrnil domov, je nahrulil ženo:

»Malopridnica! Ti si mi naročila, naj prodajam ribe v množici!«

Žena je odgovorila:

»Kdo je pa že videl, da bi sredi požara prodajali ribe? Zakaj nisi siromakom raje pomagal gasiti ognja?«

Minila je noč in zjutraj se je Tempo znova odpravil prodajat ribe. Pot ga je vodila mimo vaškega kovača. Ko je slišal Tempo udarce s kladivom po nakovalu, je pokukal v kovačnico in videl žareč ogenj. Bedak se je takoj spomnil, kaj mu je rekla žena. Pograbil je vedro z vodo in pogasil ogenj.

Kovač se je tako razjezil, da je namazal Tempa s sajami, njegove piškurje pa je stresel po tleh.

Tempo se je vrnil domov umazan, brez rib, v raztrganem kimonu.

»Se ti je spet kaj zgodilo?« ga je vznemirjeno vprašala žena.

»Stvar je bila taka,« je začel razlagati Tempo. »Slišal sem, kako v kovačnici nekdo z nečim močno tolče po nečem. Stopil sem noter, videl ogenj in zlil nanj vedro vode. Pa poglej, kaj je storil z mano nehvaležni kovač!«

»Ne bi ti bilo treba pogasiti ognja v vignju,« mu je pojasnila žena. »Bolje bi bilo, če bi pomagal kovaču tolči po nakovalu, potem bi ti bil res hvaležen.«

»Vidiš, nisem se spomnil!« je potrto rekel Tempo. »Drugič se bom gotovo ravnal po tvojem nasvetu!«

Čez nekaj dni si je Tempo spet zadel na rame drog s košarami in se odpravil na pot.

Opoldne je bil v nekem tujem mestu. Ko je šel mimo velike hiše, je zaslišal šum in krike. Ta hiša je bila namreč gledališče in predstava je bila v polnem teku. Tempo je stekel v hišo in videl, da se nekaj ljudi di tepe. V trenutku se je spomnil ženinega nasveta: »Če bi pomagal kovaču tolči, bi bil res hvaležen.«

Tempo je skočil na oder in z drogom udrihal po igralcih. »Pomirita se, spoštovana bika! Hitro se pobotajta in se mi zahvalita!«

»Ta norec bo pohabil naše umetnike!« so zavpili gledalci.

Izpulili so Tempu drog in ga tako premlatili, da se je komaj privlekel domov.

Ko si je opomogel od udarcev, mu je žena dejala:

»Če boš drugič videl, da se dva tepeta, stopi mednju, ju pomiri in ljudje ti bodo hvaležni za to.«

»Tako bom tudi storil,« je obljubil Tempo, prijel košaro s piškurji ter se odpravil v bližnjo vas.

Malo pred vasjo je videl, da se na travniku tepeta dva bika. Spomnil se je ženinih besed, se vrgel med bika in zavpil:

»Pomirita se, spoštovana bika! Hitro se pobotajta in se mi zahvalita!«

Razjarjena bika sta pobila nesrečnega prodajalca rib na tla in ga poteptala. Tako zelo sta ga zmrcvarila, da se je komaj privlekel domov. Stokal je, da ga je bilo slišati po vsej vasi, in vsi sosede so prihiteli, da bi zvedeli, kaj se mu je zgodilo.

Ko je Tempo povedal kako je miril bika, so vsi prasnili v smeh. Najstarejši in najmodrejši pa je dejal:

»Pametni bo tudi v puščavi našel vodo, bedak pa bo sredi reke umrl od žeje!«

Od tega dne ni Tempo nikoli več zapustil rodne vasi.

MODRI STRIZREKI

Če kmet pomladi rad poseda,
jeseni v prazno skledo gleda.

Če kmet predolgo leži,
mu tudi pšenica zaspi.

Tudi za sadje, ki po tleh leži,
se kmet prepira, če ga sila tišči.

Ščinkavec

ŠČINK, ŠČINK, ŠČINK! JAZ PRVI
JAVIM VAM POMLAD:
ŽE OD DALEČ VIDIM
NJEN SIJAJNI GRAD!

NISEM ZBAL SE ZIME,
NI PREGNAL ME MRAZ,
ZVESTO CELO LETO
SEM OSTAL PRI VAS.

Z JUGA PRILETALI
BODO SPET NAZAJ
VSI KRILATI BRATI
V SVOJ DOMAČI KRAJ.

VSE BO DOBRE VOLJE,
ZACVETEL BO LAZ,
VRISKALO BO POLJE,
PISANO KOT JAZ!

Ilustr.: KSENIJA PRUNK

Laoška pravljica

(IZ KNJIGE: BORBET - JOVLEFF - BEG PRED RUMENIM SONCEM)

bine

Nekoč je živel v velikem gozdu zelo star samotar. Negoval in ščitil je vse pokrajine in živel z njimi v najboljših odnosih. Ker je mnogo premišljeval in vse svoje dolgo življenje bival v naravi, je postal nadvse moder in celo duhovi so včasih prišli k njemu, da bi ga vprašali za nasvet. Razumel je govorico živali, s katerimi se je pomenkoval kot z brati in sestrami. Ob misli pa, da mu je odmerjena le še kratka doba življenja, se je žalostil, zakaj ni se mogel odločiti, komu naj zapusti velikanski zaklad svojega znanja.

Da bi pa našel bitje, ki bi bilo vredno te dediščine, je nekega dne zbral vse gozdne živali okoli sebe in jim rekel:

»Vse svoje življenje nisem storil ničesar drugega kot to, da sem zbral zaklade modrosti in znanja; življenjskih dobrin imam le malo. Vse to pa bi rad zapustil najmočnejšemu med vami. Pojdite, pohitite v vse smeri gozda in se vrnite čez osem dni! Kdor izmed vas bo prinesel s te poti največ hrane, tega bom priznal za najvrednejšega in ta naj bo moj dedič.«

Komaj je izpregovoril, so se živali že okrenile in odhitele vsaka v drugo smer; najhitreje izmed njih so prodrle do doslej neznanih pokrajin, toda tudi druge so se podvzale tako naglo, kot so jih le hotele nositi njihove dolge ali kratke noge v območja, kjer so upale dobiti čimveč kore-

Ilustr.: R. HLAVATY

NEŽA MAURER

POMLADNO KOLO

PLEŠIMO KOLO, KOLO,
PLEŠIMO SREDI CVETJA —
VETER SVIRA NA VEJE,
POLNE PTICJEGA PETJA!

SONCECE Z NAMI PLEŠE,
ZARKE OPOJNE TROSI,
VSAKO OKO JE TOPLO,
KO DA LJUBEZEN NOSI.

PLEŠIMO KOLO, KOLO —
ZEMLJA JE POLNA CVETJA!
PLEŠIMO KOLO, KOLO —
ZEMLJA JE POLNA PETJA!

nic iz trav, listja ali divjačine. Okolica gozda v bližini puščavnikovega bivališča je kar odmevala od vse te vneme in vsaka izmed živali je mislila samo na nalogo, ki jo je imela izvršiti.

Osmega dne je samotar odnesel svojo rogoznicu na jaso, sedel nanjo in čakal živali. Prvi se je prikazal divji pes, ki je težko sopihal in nosil na svojem hrbtu srnjaka, lepo žival svetle dlake. Toda plen je ob vsakem poskoku psa zdrknil na tla, zato je moral vedno znova postati, si ga mukoma spet natovoriti in previdno nadaljevati pot. Ko je položil srnjaka modremu možu pred noge ga je ta vprašal:

»Se ti ne zdi, da bi bilo boljše, če bi poklical še nekaj svojih tovarišev, da bi skupno nosili ta težki plen?«

»Ne,« mu je odgovoril pes, »zakaj potem bi moral tudi svojo nagrado z njimi deliti in tega ne maram.«

Za divjim psom so pričeli grmiči nihati, kot bi pihal močan veter skozi liste. Povsem izčrpan se je prikazal velik jelen: bil je krepak kot konj in v svojem gobcu je nesel ogromen sveženj sveže zelene trave. Samotar je žival, ki jo je videl tako preobloženo, vprašal isto kot psa, in tudi jelen je odgovoril:

»Potem bi moral vendar svoj delež dobička deliti...«

Upehan je priletel albatros z velikansko ribo v kljunu, tiger je z zadnjimi močmi privlekel bivola, ki mu je bil zdobil vratne vretence, in prav

tako so se ostale živali mučile z mnogo prevelikimi pleni in zalogami hrane. Slednjič je prišel še slon, ki je vlačil za sabo velikansko kopico mladih bambusovih sadik, breme, ki je bilo komaj manjše od njega samega.

Kot vse druge živali je tudi slon odgovoril na samotarjevo vprašanje:

»Ne, svojega deleža na dobičku nočem z nikomur deliti!«

Videti je bilo, kot bi se vrsta tekmovalcev pretrgala, in puščavnik je že nameraval izbrati zmagovalca, ko se je prikazala mravlja in položila na zemljo pred starca riževo zrno. Zbrane živali so se pričele smejeti in se norčevati iz mravlje, ki je želela z enim samim riževim zrnem tekmovati. Še bolj so se smejale, ko je naslednji trenutek prispela na jaso druga mravlja, ki je svoje riževo zrno odložila poleg bremena svoje tovarišice. Nato pa so od vseh strani neba kar trumoma prihajale mravlje in vsaka je prinesla riževo zrno. Korakale so v dolgih vrstah, v jatah in četah, dokler jih slednjič v neskončni vrsti ni prišlo na tisoče in tisoče.

Ko je sonce zahajalo, je poslednja mravlja odložila svoje riževo zrno, modri starček pa je sedel ob vzočju velikanskega kupa riža, ki je presegel celo vrhove najvišjih dreves. Mravlje so s skupnim delom dovršile priznal za zmagovalke in jim zapustil vse svoje znanje: zato so tudi mravlje še danes najpametnejše gozdne živali.

Spomin in pozabljenost

VPRAŠALI SO MODRIJANA:

»KAJ SI JE DOBRO ZAPOMNITI IN NA KAJ JE TREBA POZABITI? TA JIM JE ODGOVORIL:

»ČE TI KDO NAPRAVI KAJ DOBREGA, SI ZAPOMNI; ČE PA SI SAM KOMU NAPRAVIL KAJ DOBREGA, POZABI NA TO.«

zanimivosti

VELIKANI

V RASTLINSKEM SVETU

Med največje rastline spadajo sekvoje, orjaški iglavci, ki zrastejo tudi do 150 m visoko in dosežejo starost čez 3000 let. Zanimivo pa je, da zraste sekvoja iz neznanega semena, ki jih je 100 na 1 g, in cvete prvič, ko je stara 200 let. Ob koncu devetnajstega stoletja so v Ameriki porli prastaro sekvojo, ki je imela že v času, ko je faraon Keops ukazal graditi največjo piramido na svetu, za seboj že 1000 let življenja. Njena skorja je bila debela pol metra. Poznamo več vrst sekvoj. Tiste, ki rasto v notranjosti dežele in ob robu gorovja, so višje od onih, ki uspevajo ob morju. Imajo pa te debelejšo deblo. Ugotovili so, da bi iz lesa ene sekvoje lahko zgradili 50 lesenih hiš, od katerih bi vsaka lahko imela po šest sob. Sekvojin les je zelo trpežen, ker je močno prepojen z različnimi smolami, ki les ohranjujejo. Debla, ki odmrò, lahko leže na tleh tudi sto let in še več, ne da bi strolnela. Zaradi svoje trajnosti in trdnosti je sekvojin les zelo dragocen.

Baobab ali kruhovec je drevo, ki spada v družino murv in raste med ekvatorjem in obema povratnikoma. Kruhovec se po višini ne more primerjati s sekvojo, je pa njegovo deblo zelo debelo. Premer debla znaša tudi do sedem metrov. Baobab je zelo koristno drevo. Iz sadežev, ki so podobni debelim kumaram, delajo osvežujočo pijačo; užitni pa so tudi njegovi listi in celo korenine. Drevesna skorja je izvrstno zdravilo proti malariji. Iz drevesnih vlaken pletejo vrvi, les pa je odlična gradbeni material.

Velikan med rastlinami je tudi evkaliptus, ki ga po velikosti lahko primerjamo sekvoji. Tudi ta zraste do 150 metrov visoko. Domovina evkaliptusa je jugovzhodna Avstralija. Evkaliptusa je več vrst; skoro vse dajejo zelo dober in trpežen les, ki ga uporabljajo pri gradnji hiš in ladij.

SEKVOJA

D. KRALJ

OKO, KI JE REŠILO LADJO

Pozno popoldne je na širnem oceanu zašla ladja »Vihar« v meglo. Častniki so se zbrali na poveljniškem mostu. Kapitan je ukazal: »Zmanjšajte hitrost!«

Počasi in previdno si je »Vihar« utiral pot skozi megleno zaveso. Morje je bilo mirno, toda megla se je vse bolj zgostila. »Nevarna plovba!« je dejal krmar. »Smo v področju ledenih gora.«

Nekoliko severneje od »Viharja« je plula ladja »Modri val«. Megla je skoraj ni motila. Z nezmanjšano hitrostjo je vozila proti svojemu cilju.

Kapitan in krmar ladje »Modri val« sta stala na poveljniškem mostu. Vrh glavnega jambora se je vrtela radarska antena. Tehnik je na radarskem zaslonu opazoval morje okoli ladje. Natančno je videl skozi meglo in skozi temo nastajajočega večera.

Ob pol osmih je radarski tehnik sporočil:

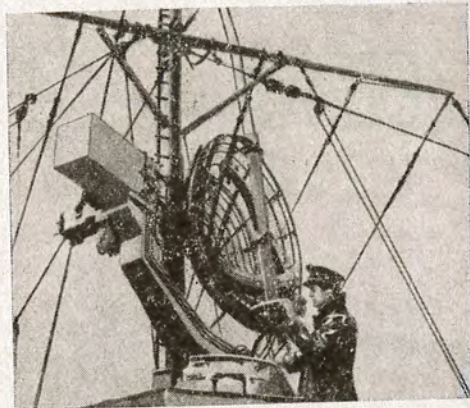
»Kapitan, ledena gora v jugozahodni smeri! Pluli bomo mimo. Ladja, ki vozi južneje — že nekaj časa jo opazujem na radarskem zaslonu — lahko zadene vanjo.«

»Opozorite ladjo na nevarnosti!« je zapovedal kapitan.

Radiotelegrafist je poklical: »Kličem ladjo na 64. stopinji severne širine in 15. stopinji zahodne dolžine. Kličem ladjo...«

Že čez nekaj minut je odgovoril radiotelegrafist z »Viharja«:

»Tu ladja »Vihar« na 64. stopinji

RADARSKA ANTENA

RADARSKI TEHNIK OPAZUJE
IN POROČA...

severne širine in 15. stopinji zahodne dolžine. Prejel sem poziv.«

»„Vihar“ — obrni krmilo na levo! „Vihar“, obrni krmilo na levo! Pred vami je ledena gora!« je sporočil radiotelegrafist »Modrega vala«.

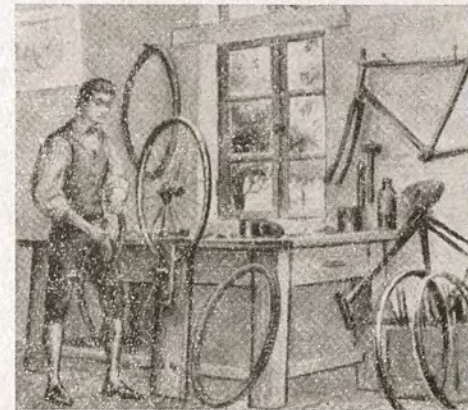
V ostrem loku se je ladja »Vihar« izognila ledeni gori. Bil je zadnji trenutek.

»Hvala!« so sporočili z »Viharja«. »Rešili ste nam življenje in ladjo.«

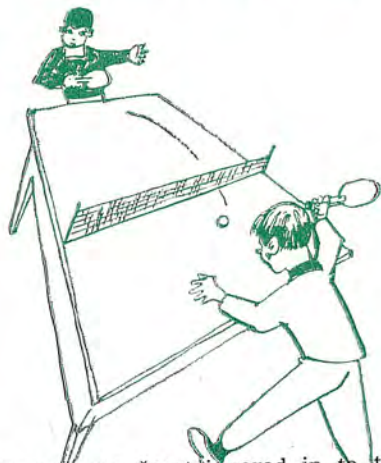
ZGODOVINA BICIKLA

Proti koncu sedemnajstega stoletja je zagledal luč sveta prvi bicikel, praded današnjega bicikla. Leta 1790 ga je napravil Francoz De Siorac. Kakšen je bil prvi bicikel, vidite na prvi sliki. Bicikel je bil lesen in izumtelj se je z njim vozil tako, da se je odrival z nogama. De Siorakov izum je četrto stoletje kasneje izboljšal Nемеc Karl Drais, ki je biciklu napravil in mu nad zadnje kolo pritržil sedež. Bicikel je pa še vedno bil lesen in tudi Drais se je moral odrivati z nogama. Šele leta 1861 je Francoz Ernest Michaud zgradil kolo, ki je imelo kovinsko ogrodje in je bilo opremljeno tudi s pedalom. Bicikel pa je bil dokaj neroden in neokreten, kajti prvo kolo, ki je imelo pedal, je bilo štirikrat večje od zadnjega. Na sprednjem kolesu je bil pritrjen tudi sedež. Leta 1880 so pa začeli uporabljati nizka kolesa. Razvoj biciklizma je silno pospešil Anglež Dunlop (l. 1888), ki je iznašel gume, polnjene z zrakom. Od začetka 20. stoletja dalje je oblika bicikla ostala skoro ista, le mehanizem se je vedno bolj izpopolnjeval. Dandanes je bicikel nepogrešljivo prevozno sredstvo. Imajo ga že skoro pri vsaki hiši. Znano je, da imajo največ koles na Nizozemskem. Zmerna vožnja s kolesom je zelo zdrav šport in prjetno razvedrilo.

P. V.

ŠPORT ZA ZELENO MIZO

Slovenci smo športni narod in to tudi dokazujemo z uspehi, ki jih dosegamo v tej dejavnosti. Kdo ne pozna olimpijskega zmagovalca Miroslava Cerarja, njegovega telovadnega prednika Stuklja, svetovne rekorderke atletinje Drage Stamejčič, rekorderja v smučarskih skokih Šlibarja in številnih drugih.

Toda na področju športa se ne udeležujemo le kot tekmovalci, ampak tudi kot organizatorji. V Sloveniji bo namreč v kratkem več velikih mednarodnih športnih prireditev: svetovno prvenstvo v namiznem tenisu, hokeju na ledu, evropsko veslaško prvenstvo, enako prvenstvo bo bilo v kegljanju na ledu itd. Največje v bližnji prihodnosti pa bo namiznoteniško svetovno prvenstvo, ki bo aprila meseca v Ljubljani.

Namizni tenis, ali tudi kot mu še pravijo »ping-pong«, je šport, ki se zelo hitro razvija. Pravi mojstri te igre so vzhodnjaki, zlasti Japonci in Kitajci. Zlasti ti so skoraj nepremagljivi, kajti njihova igra je takorekoč popolna. V Evropi so zelo znani tekmovalci tega športa Švedi, Madžari, Angleži, Čehi pa tudi Jugoslova-

ni. V jugoslovanski reprezentanci je eden izmed najboljših igralcev Edvard Vecko, ki je že bil evropski prvak, med dekletki pa se najbolj odlikuje Ljubljančanka Pirčeva.

Svetovno prvenstvo se bo v Ljubljani odvijalo v velikanski dvorani v Tivoliju, ki jo šele dograjujejo. Dvorana je tako prostorna, da bi lahko stalo celo nogometno igrišče pod njeno streho. Dolga je namreč nad 100 metrov, na svoje tribune pa bo lahko sprejela nad 12.000 gledalcev. Ta dvorana pa je tako grajena, da lahko njen pod v najkrajšem času spremene v velikansko ledeno ploskev, kajti prav v tej dvorani bo leta 1966. tudi svetovno hokejsko prvenstvo. Razen namiznega tenisa in hokeja pa lahko postavijo še igrišča za košarko, odbojko, rokomet in še ducat drugih športov.

Za letošnje namiznoteniško svetovno prvenstvo v Ljubljani vlada po vsem svetu veliko zanimanje. Svoje reprezentance je prijavilo 48 držav, skupno pa bo tolklo po celuloidni žogici skoraj 500 tekmovalcev. Med temi bo kar 16 bivših svetovnih prvakov.

Zato je razumljivo, da si bo tekmovalne ogledalo mnogo gledalcev. Stevilen obisk se obeta tudi iz Italije, zlasti iz Trsta, kjer ima ta športna zvrst mnogo privrženec, zlasti med mladino naše slovenske manjšine. Namizni tenis je med slovenskimi tržaškimi športniki eden izmed temeljnih športov in so dosegli v njem velike uspehe. Brata Boris in Edi Košuta, Tomšič in drugi sodijo med najboljše igralce naše upravne dežele in nad vse uspešno branijo barve svojega matičnega društva Športnega združenja Bor. Boris je dosegel velike uspehe celo na mednarodnih turnirjih in je kandidat za italijansko državno reprezentanco, ki se bo udeležila ljubljanskega svetovnega prvenstva.

Naša mladina bo zato gotovo zavzeto sledila dogodkom okrog zelenih miz v Ljubljani, če ne drugače pa vsekakor po televiziji.

Pavletič Bojan

POGOVOR

Moj mucek, zakaj si zaspan in dremlješ pri peči ves dan? Z menoj se ne maraš igrati, kar hitro mi moraš priznati, da si se potepal! Seveda, saj Luna nocoj je svetila in sivkasta mucka — soseda in sprehod te je povabila.

O, Markec, nikar hud ne bodi, nikar me po krivem ne sodi! Vso noč sem na kašči prebil in miške debele lovil, kar tri sem med žitom zadavil in v prazen trebušček jih spravil. Zato sem utrujen, zaspan in dremljem pri peči ves dan.

OJ, TI REGA

Na zelenem lokvanju ob robu ribnika je sedela žaba Rega, se dolgočasila in klicala sosede: »Rega, reg, rega, reg, vse so šle čez breg.« Nobena izmed sosed se ni pokazala iz ločja, res so se to popoldne namenile k botri žabi Kvakki, ki je domovala v mlaki onkraj nizkega brega, okoli katerega je tekel plitev potoček.

Zdajci pa je Rega izbuljila oči in se zdrznila, da se je zamajal lokvanjev list in bi bila skoraj štrbunknila v vodo, kjer je opazila ostarelega roparja, ščuko.

»Joj, joj, krapov hrbet,« je zastokala Rega, »opazila me je, kalko bom le prišla v ločje, joj, joj.«

Nenasitna ščuka pa je plavala okoli lokvanja, udarjala z repom in se poganjala v zrak.

»Ham, je šklepnila s čeljustjo in pokazala vrsto ostrih zob. «Le tresi se Rega, te že stresem z lista, nikar se ne grbi, danes te pojem. Slab dan sem imela. Le nekaj vodnih drsalcev in ribico mladico. Le skoči le, čakam te!«

Voda je vzvalovila, ščuka je vztrajno krožila okoli lokvanja, uboga Rega pa je razmišljala in razmišljala.

»Ej,« zavila je oči, »skočim in jo preskočim, pa izginem v ločju.«

Tedaj pa je nad Rego zanihal ribičev trnek z debelo muho. Ščuka se je pognala za muho. »Najprej njo, potem še staro Rego,« je menila. Hlastnila je za muho, se ujela nanjo in že jo je trnek vrgel na suho. Rega pa, hop, v vodo in že je vsa srečna izginila v ločju in zakvakala: »Požrešna za dva, pa sem ji ušla, kvak!«

Zimzelen

Živela je uboga vdova z malo hčerko Milenko.

Pa je mati zbolela sredi mrzle zime in bedna deklica je bila popolnoma obupana.

Mamica ji je svetovala, naj gre h grajski gospe, ki sicer ni posebno dobrega srca, nji bo pa morda le pomagala, ko bo videla, kako jima trda prede.

Milenki se je mama zelo smilila, žalostna jo je objela in hotela oditi.

Mati jo je tolažila:

»Ljubljenska moja, nikar ne žaluj! Kmalu bom ozdravela in spet pojdeva v gozd, ki bo znova veselo ozelenel. Pomlad se nama bo nasmehnila, ptički nama bodo zapeli, cvetke zacvetele in tiha sreča se bo spet naselila v najin skromni domek.«

»Zelo se bojim zate,« je vzdihnila hčerka in težkega srca odšla iz hiše.

Ko je Milenka prispela do mračnega gradu in vstopila na prostrano dvorišče, se je prestrašila, da se je kar stresla. Nasproti ji je pridrvel velik črn pes in jo renče hotel na-

pasti. Že je dvignil glavo in odprl žrelo, da so se zablesteli ostri beli zobje. Tedaj je nekdo glasno kriknil nad njim, da se je umaknil.

Bila je graščakinja. Približala se je deklici in jo osorno vprašala, kako si je drznila vstopiti v grad in kaj želi od nje.

Otrok ji je preplašen komaj izjecal, da jo pošilja mama, ki je zbolela in je v hudih stiskah.

»Pa k meni te je poslala tvoja mati?« se je začudila grajščakinja, ki kar ni mogla verjeti, da je še kak njen podanik tako neumen, da pričakuje njene pomoči, saj so jo vsi poznali kot trdosrčno skupuljo.

»Da, prav k vam me je napotila moja boina mama, prepričana, da nama boste pomagali in ji olajšali težke dni,« je odvrnila deklica.

Graščakinja ji je molče pokimala in jo odvedla s seboj v svetlo prijazno kuhinjo. Ukazala je kuharici, da ji je postregla s slastno dobro kavo in kosom belega kruha. Ko se je dekletce okrepčalo in hotelo skoraj ves kruh spraviti za mater, se je grajska gospa hripavo zasmejala:

»Ni treba! Materi boš že nesla kruh! Tega kar pojej, da boš bolj čvrsta! Ha! Ha! Ha! Zdaj pa moraš nekaj storiti! Če si res pridna in poslušna, pojdi v gozd in mi prinesi šopek zelenja! Toda, da mi ne privlečeš kakšnih jelkovih ali borovih vej, teh ne maram! Listnato zelenje mora biti! Ga boš že kje dobila!«

Milenka se je prestrašila. Torej ji visoka gospa ni naklonjena. Iznebiti se je hoče. Ko se povrne prazna in premrla iz hoste, jo bo sramotno zapodila. Pa ji je bila že kar hvaležna, prepričana, da se bo vse dobro izteklo! Zdaj pa tako razočaranje! Vendar je obljubila, da bo poskusila dobiti zelenje in je potrta odšla. Sneg je škripal pod njenimi nogami, obutimi v raztrgane čevlje, in mraz jo je rezal do kosti, vendar se je opogumljala in hitela dalje.

Dospela je v gozd. Pričela se je ozirati okoli po drevju in po tleh, da bi izsledila kakšno zeleno vejico.

Povsod se je belil samo sneg.

Spomnila se je svoje bolne mame. Kako rada bi ji pomagala! Solza ji je vzblestela v očeh.

Naenkrat je začutila, da se je nekdo nalahno dotaknil njene rame. Stresla se je in se ozrla.

»I, kaj pa ti tu počenjaš in plakaš?« je zaslišala za seboj droben glasek in zagledala majhnega možička, rdečega prijaznega obraza, z belo predivasto bradico, brez brk, z zeleno kapico na glavi.

Bil je pritlikavec hostar, ki ga deklica ni poznala. Možek jo je prijazno gledal in ji mežikal s svojimi si-

vimi očesci. Takoj je začutila vanj zaupanje in odkritosrčno mu je razodela svojo željo.

»Čakaj, ti bom pa jaz pomagal! Upam, da bova imela kaj uspeha,« se ji je ponudil ljubeznivi starček in jo povabil s seboj.

Dospela sta do visokega hrasta. Ponosno je stal pred njima ogromen in resen kakor velikan, natovorjen z vrečami belega snega.

Pritlikavec je potrkal nanj z drobnimi paličko in ga glasno vprašal:

»Povej, če hočeš v svežem listju zasijati in Milenki šopek mladega zelenja dati!«

Debele hrastove veje so trenutno vztrepetale in zašumele, pa takoj umolknil. Hrast se spal dalje.

Pritlikavec se je jezil:

»Vidiš ga, starega zaspaneta! E! Vse želodove pipice so mu odpadle, pa se je otožen poglobil v zimsko spanje. Kar naprej pojdiva!«

Obstala sta pri lipi, ki je zamaknjeno strmela kvišku, ovita v snežni plašč.

Mali možek je modroval:

»Lipa bi nama najbrže pomagala, toda zdavnaj je že odcvetela. No, poskusiva pa kljub temu lahko.«

Udaril je po deblu in zaklical:

Povej, če hočeš v svežem listju zasijati in Milenki šopek mladega zelenja dati!

Lipa se ni oglasila.

Zmajal je z glavo:

»Teško pojde, deklič moj! Toda zelenje morava dobiti, morava! Zdaj pa poskusiva pri brezi!«

Deviško bela se je pojavila pred njima mlada breza, kakor bi se ustavila sredi gozda nežna vila in se zasanjala v zasneženo prirodo.

Pritlikavec je udaril s paličko po deblu:

*Breza, bela breza,
gozdna ti princeza,
dvigni se v življenje,
daj nama zelenje!*

Breza je ostala brezčutna.

Toda zimzelen, ki je ždel globoko pod snegom je začul pritlikavčeve glasove, saj je prav nanj kanila solza male sirote, preden je prišel do bri pritlikavec. In ta solza ga je kar zapekla. Ko sta se zdaj znova približala, se je oglasil:

*Naj beli snežec se razmakne,
da zreš brstiče mo'e drobne,
besede tvoje jih čarobne,
naj v lističe izpremenijo,
da živo mi ozelenijo!*

Malček se je nasmehnil in Milenki pokimal:

»Zdaj pa bo, zdaj! Kar poglej!«

In že je kriknil:

*Razmakni se snežec,
saj zimzelen čaka,
da drobno brstičje
mu v liste požene!*

Snežec nad zimzelenom se je takoj stajal. Možek je ukazal zimzelenu:

*Urno, urno, ne odlašaj,
brž poženi svoje liste,
sveži šopek si želim!*

In zimzelen je zazelenel. Deklica se je razveselila in natrgala velik šopek. Zahvalila se je pritlikavcu in hotela oditi, pa jo je ustavil:

»Vrni se v grad in izroči graščakinji šopek! Na majhno vejico, ki ti jo tukaj dam, pa ne pozabi! Ko prideš domov, jo položi na mizo!«

Milenka se je ponovno zahvalila, vzela vejico in odhitela proti gradu.

Ko jo je grajska gospa zagledala, se je začudila.

»Ali je mogoče, da si res prinesla zelenje?«

Vzela je šopek in jo kislega obraza povabila v kuhinjo ter ji izročila nekaj jedi za mater.

Milenka je odšla domov, postregla mami in šla kmalu počivat. Vejico, ki ji jo je dal pritlikavec, pa je položila na mizo.

Po sobi se je razlil blagodejen duh. Hčerka in mati sta globoko usnuli.

Milenka je še spala, ko se je mama prebudila. Kako se je deklica začudila, ko je predramljena zagledala poleg postelje svojo mater popolnoma zdravo.

Zimzelen pa, ki ga je dobila graščakinja, je tako smrdel, da je zbolela. V sanjah je videla pred seboj gozdnega možička, ki ji je zapretil, da jo bo ugonobil, če bo tako trdosrčna. Prestrašila se je in drugi dan poslala po Milenko. Preskrbela je njeni materi delo in postala dobra za reveže in siromake.

riše ■ mladina piše in riše ■ mladina

MOJE POČITNICE

V začetku počitnic sem se hodila kopat v Sosljan. Srečala sem večkrat prijateljice. Z njimi sem se veselo igrala ob obali.

Avgusta meseca sem odpotovala s starši. Šli smo v Nemčijo, Avstrijo in Švico.

V Avstriji smo obiskali Salzkammergut. Tam smo si ogledali Wolfgangsee, kjer je nastala opereta »Pri belem konjičku«. Videli smo tudi Mozartovo rodno hišo. Ko smo odpotovali iz Avstrije, smo kmalu dospeli v Nemčijo. V Nemčiji smo si pa ogledali razne lepe cerkve ter hišo, kjer je prebival Hitler med vojno.

V Švici smo si ogledali prav lepo razstavo v nekem parku, kjer prikazujejo vso Švico v miniaturo.

Iz Švice smo šli v Como, ki leži ob istoimenskem jezeru. Jezero je veliko in na njem plovejo parniki.

Bila sem tudi v Veroni. Mesto je lepo in veliko. Blizu Verone teče reka Nadiža. V Veroni sem si ogledala tudi Arenu, kjer uprizorijo vsako poletje razne predstave in glasbene koncerte.

Letošnje počitnice so bile najlepše v mojem življenju. Upam, da me bodo starši prihodnje leto zopet peljali v tiste lepe kraje.

Katerina Floridan

V. razr. osnovne šole v Nabrežini

PRAŠIČA SO ZAKLALI

Pritisnila je huda zima. Po vasi so pričeli cviliti prašiči. Mesarji so prihajali v hiše. Tudi k Blažkovim je prišel mesar Lojzek. Na dvorišču je bil pripravljen kotel vrele vode. Gospodinja je lovila kri. Prašič je le malo zacvilil in že ga ni bilo. S prijateljem sva se ga držala za rep, njegova setrica pa je zbežala.

Prašiča so nato oblili z vrelo vodo. Postrgali so mu ščetine in ga obrili. Obesili so ga z vrvjo v skednju. Mesar mu je odrezal glavo in prerezal trebuh. S prijateljem sva dobila mehur in ga napihnila. Prašič je ostal čez noč v skednju. Predno so zaprli vrata, so pregledali vse koticke v hiši; imajo namreč mačko - tatico. Ponoči je mačka mijavkala. Ugibali so, kje je, a

mačke niso našli. Naslednje jutro je gospodar odprl skedenj in mačka - frk iz njega. Vso noč je bila zaprta s prašičem. Oddahnili so se, ker je bil prašič nedotaknjen.

Popoldne je spet prišel mesar. Napravil je klobase. V hiši je bil velik praznik posebno za nas otroke. Jedli smo klobase in ocvirke. V šolo sem nesel oko, ščetine in parkelj.

Lupinc Marko

II. razr. osnov. šole na Opčinah

PROSLAVILI SMO SIMONA GREGORČIČA

V petek 29. januarja t. l. smo imeli v barkovljanski šoli proslavo Simona Gregorčiča. Najprej smo recitirali nekaj pesmi, nato nam je govoril profesor in pisatelj Boris Pahor. Med drugim nam je povedal, kakšen pomen ima njegova mladinska knjiga »Mali samouk«. V njej je opisal politične prilike pri nas v času fašizma. Slovenskih šol ni bilo in kdor se je hotel naučiti pravilno brati in pisati po slovensko, se je moral skrivaj sam učiti. Če so fašisti slišali, da je kdo govoril slovensko, so ga zaprli. Tako je bilo zaprtih mnogo slovenskih ljudi v Primorju.

Povedal nam je tudi, da je bil v septembru leta 1964 v Kobaridu, ko je bila tam proslava Simona Gregorčiča. Nihče ni predstavljal tega Slovencev iz Trsta in potr se je napotil na Vrsno in obiskal rojstno hišo »Goriškega slavčka«. Poleg drugih spominov je videl tudi album, na katerem je napisano: »Svojemu ljubljencu v spomin - tržaški dijaki - maja meseca 1900«.

Ta album je sedaj star in - prazen. Preživel je pač dve svetovni vojni in skrivali so ga, dokler ga niso našli vsega zaprašene na neki kašči. Profesor Pahor je rekel, da bi bilo zares lepo, če bi naši šolarji in dijaki napolnili s svojimi slikami lep nov album in ga priložili k tistemu, ki ga je pesniku poklonila tržaška mladina ob začetku našega stoletja. Zato vabimo vse slovensko dijaštvo, naj se pridruži tej lepi zamisli in zbere čimprej slike posameznih razredov.

Barbara Rosner, Suzana Pertot,
Majna Macorsi

Barkovlje, 2. februarja 1965.

DRAGI GALEB!

Pišejo Ti učenci II. razreda osnovne šole v Barkovljah. Radi bi Ti povedali nekaj važnega. 29. januarja je bila na naši šoli proslava pesnika Gregorčiča. Proslava je bila ob šestih zvečer. Zbrali smo se v učilnici III. razreda. Na tabli je visela slika Simona Gregorčiča. Na mizi pod tablo pa je bil majhna razstava njegovih pesmi ter knjig in zvezkov naših sošolcev. Prišel je tudi g. ravnatelj. Prisotne so bile vse naše mamic. Povabili smo pisatelja Borisa Pahorja, ki nam je govoril o Gregorčiču. Učenci in učenke III., IV. in V. razreda so recitirali, mi mali pa smo peli. Bilo je res lepo. Vsi smo bili veseli, ker smo lepo peli. Naslednji dan smo v razredu pisali prost spis, ki smo ga lepo okrasili z risbami.

Prejmi naše prisrčne pozdave!

Damijan Cijan, Tatjana Černivec,

Sandro Pertot, Licia Furlan,

Erika Scheimer

Trst, 9. II. 1965.

VELIKO STRAHU ZARADI MALENKOSTI

Zgodilo se je nekoč, ko sem bil bolan in sem imel vročino.

Bilo je ponoči. Ležal sem v postelji, ampak nisem mogel zaspati.

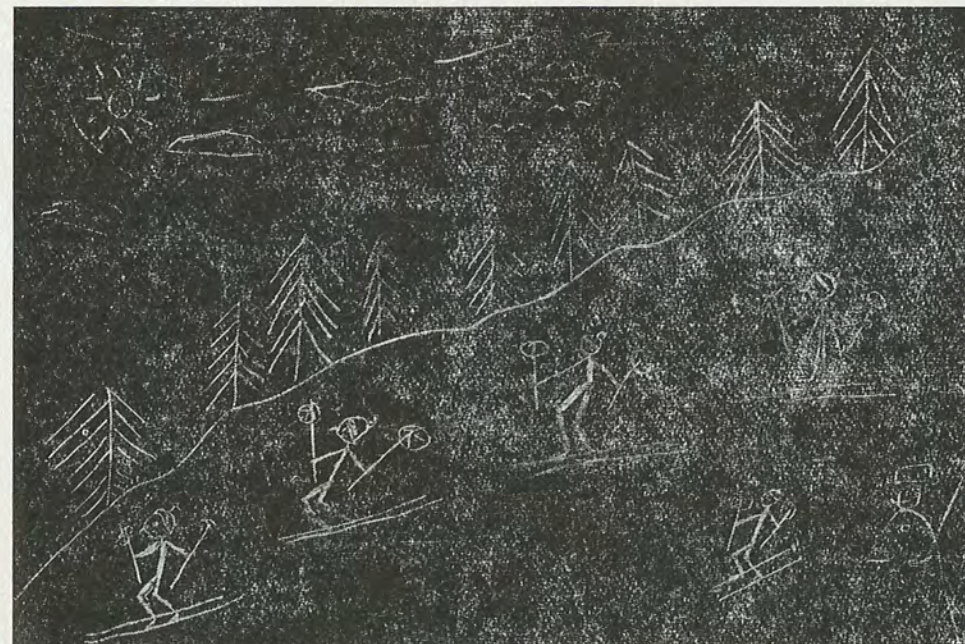
Moja sestra Gabrijela, ki je včasih poredna, me je hotela prestrašiti. Vzela je majhno svetilko, se ogrnila z rjuho čez glavo in se počasi priplazila v mojo sobo. Ko je bila pri vratih, je prižgala lučko in posvetila na steno nad mojo posteljo. Prvi trenutek sem se zelo prestrašil. Kaj takega nisem pričakoval! Tiščal sem se pod odejo in čakal, kaj bo. Svetloba in bela postava sta medtem izginili. Zato sem se nekoliko opogumil, vstal sem s postelje in previdno pokukal na hodnik. Zasišal sem, da se nekdo potihoma smeje.

Smeh je prihajal iz sestrine sobe. Takoj sem razumel, kdo je bil strah. Rekel sem na glas: »Le čakaj, sedaj se bom pa jaz smejal!«

In res je bilo tako. Mamici sem povedal, kaj mi je sestra nakuhala, in mama jo je kaznovala.

Marjan Giorgi

IV. razr. osnov. šole pri Sv. Jakobu

ZIMSKO VESELJE

Damijan Cijan, 2. r. os. š. v Barkovljah

zapojmo ■ zapojmo ■ zapojmo

MLADA POMLAD

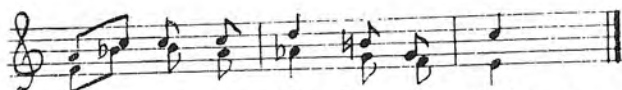
(STANA VINSEK)

Zmerno

Franjo Luževič

1. Kaj v ve-tru še - pe - če? Kaj dah-ne iz trat, da du - ša vztre-
2. Kaj v poljih se zga - ne, kaj v gozdu šu - mi? Kaj gre čez po-
3. Kaj luč iz-ža - re - ve ki si - jez ne - ba, da v sr - cih od-
4. že ro - sa s kame - nja ža - ri kot za -klad, kot val hre - pe-

1. pe - če: Fri - šla bo po - mlad,
2. lja - ne kjer sneg se ta - li?
3. me - va: Po - mlad bo pri - šla,
4. ne - nja pri - kli - če po - mlad!

KOLO

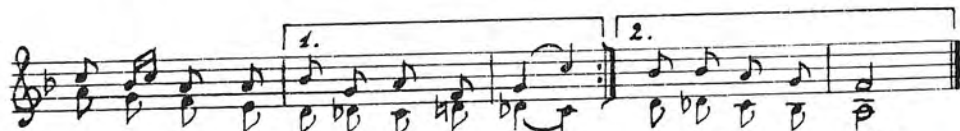
(STANA VINSEK)

Veselo

Franjo Luževič

1. V ko - lo hi-tro se zvrsti-mo e - na, dve in tri! Za-po-di-mo
2. V ko - lu hi-tro se vr - ti-mo, tri in štiri pet! Pojmo in se
3. V ko - lu hi-tro na-o - ko-lu vsek naj se vr - ti, da po hribu
4. Ko - lo hi-tro za-ple-ši-mo, e - na, dve in tri! Pojmo in se

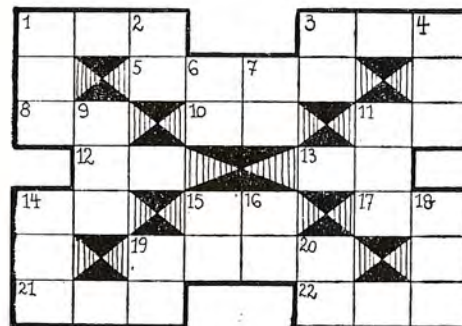
1. starko zi - mo kaj se še mu - di ! kaj se še mu - di!
2. ve - se - li - mo vi - gred kli - je spet ! vi - gred klije spet!
3. in po do - lu cvet - je za - ki - pi ! cvetje za - ki - pi !
4. ve - se - li - mo na - ših mladih dni ! na - ših mladih dni !

za ugankarje ■ za ugankarje ■ za

ZLOGOVNA KRIŽANKA

Vodoravno: 1. javen lokal, 3. tekočina, 5. pokloniti v dar, 8. priteče iz ognjenika, 10. živi v mlaki, 11. ugotovitev števila prebivalstva, 12. vrsta kruha, 13. čudes, 14. prevozno sredstvo, 15. vas, 17. nevestina oprava, 19. kraj in Krasu (na cesti med Sežanc in Postojno), 21. sredstvo za topljenje, 22. oblika zdravila.

Navpično: 1. majhna cerkvena, 2. upanje (tudi žensko ime), 3. užiti pijačo, 4. nam prinaša novice, 6. cvetica, 7. jo nastavimo v past, na trnek, 9. pismeno povabilo, 11. slika, 14. posoda za napajanje živine, 15. posušena trava, 16. prostori v gledališču, 18. nastane, če zmanjka hrane, 19. isto kot 15 vodoravno, 20. urejena skupina vojakov, telovadcev.

PREGOVOR NA ČRTICAH

1. P O L — — —
2. O B — — — —
3. N — — — — —
4. — — P E T A — J —
5. — — — A V A
6. M — — — C A
7. S — — R E D
8. — — — D — Č

Če na vsako črtico vpišeš po eno črko, dobiš z že vpisanimi črkami besede, ki pomenijo:

1. drva, 2. gospostvo, 3. vest, sporočilo, 4. zelo tiho govorjenje, 5. priroda, 6. sladka pijača, 7. program, 8. mlada žival.

Dodane črke brane po vrsti, dajo slovenski pregovor.

POSETNIČI

JANKO GRASKAR

JANA KNES

Janko je navdušen smučar. V katerem zimskem letovišču se je smučal v letošnji zimi? Tudi Jana je navdušena športnica. Kateri zimski šport goji?

DOPOLNJEVALKA

. . . KAJ, . . . ŠAVA, . . . PAR, . . . LICA, . . . BILA, . . . ARA, . . .
CALO, . . . BEDEN, . . . PREJ, . . . LAVEC.

Dopolni zgornje nepopolne besede s spodaj navedenimi slogi. Iz zlogov, ki bodo pravilno razvrščeni po zgornjih besedah, dobiš znan pregovor.

Zlogi: DE, DI, KO, KOŠ, NO, NAJ, PA, SLE, TU, ZR.

Rešitve ugank pošljite uredništvu Galeba, Opčine pri Trstu - Opicina Trieste, najpozneje do 10. aprila t. l. Trije reševalci bodo izžrebani in dobe nagrado.

REŠITVE UGANK IZ 5. STEVILKE

1. KRIŽANKA:

Vodoravno: 1. Turin, 5. tat, 6. rep, 8. Po, 9. Eva, 10. as, 12. opaž, 14. ka-
va, 16. opat, 19. šilo, 21. veznik, 22. aga, 23. števnik, 24. vodna žival,
26. pod, 28. sosed.

Navpično: 1. ta, 2. utež, 3. Irak, 4. ne, 5. top, 7. pav, 8. potop, 11. sa-
lon, 13. ara, 15. ali, 17. par, 18. prislov načina, 19. šape, 20. led, 25.
isto kot 10 vodoravno, 27. predlog.

2. SLIKOVNA UGANKA:

1. past, 2. stol, 3. kelih, 4. vnuk, 5. menih.

V drugi in tretji navpični vrsti beremo: ATENE, SOLUN.

3. BESEDNE ZVEZE:

Koper—Istra, kljuka—vrata, Kolumb—Amerika, Piemont—Novara, žito—
cepec, vojna—armada, časopis—novice, konj—komat, mornarica—admi-
ral, glava—ruta.

Začetne črke pripisanih besed dajo ime in priimek: IVAN CANKAR.

REŠITVE SO POSLALI: Suzana Grgič iz BAZOVICE; Sergej Carli, Igo Furlan in Klavdij Černjava iz GABROVCA; Darij Stoka s KONTOVELJA; Marina Zilija, Jožko Širca in Mariza Škerk iz NABREZINE; Adrijan Sosič, Marina Mrak, Tanja Malalan, Irene Sosič, Petrica Rauber, Suzana Guštin, Ziva Cunja, Sonja Štor in Anamarija Tre-
tjak z OPCIN; Arjela Skrl od SV. BARBARE; Nadja Milič iz šole v ul. SV. FRANCI-
ŠKA; Gabrijela Bevilacqua, Nataša Rauber, Stojan Kuret, Tatjana Sancin, Pavel Čeh
in Lorena Škrdla od SV. JAKOBA; Mariza Sedmak in Loredana Ukmar iz SV. KRIŽA;
Pavel Grgič, Valter Marzi in Jožica Žerjal od SV. IVANA; Karla Milič iz STANDREZA
pri Gorici; Adrijan Obersnel iz RICMANJ; dijaki in dijakinja enot. sred. šol: Lidija
Colja in Nadja Legiša iz NABREZINE; Dora Žagar, Alenka Rebula, Zarko Fučka in
Nada Ferluga z OPCIN; Iigrd Kalan od SV. JAKOBA.

ZA NAGRADO SO BILI IZZREBANI: Tatjana Sancin, učenka III. razr. osnov. šole pri
SV. JAKOBU; Suzana Grgič, učenka II. razr. osnov. šole v BAZOVICI in Jožko Širca,
učenc IV. razr. osnov. šole v NABREZINI.